

Minder ingrepen bij vleeskuikenouderdieren

In 2011 heeft de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) aan de pluimveesector verlenging van de vrijstelling van het verbod op ingrepen verleend tot 1 september 2021, mits de sector in de tussentijd toewerkt naar het houden van pluimvee zonder ingrepen.

Bij vleeskuikenouderdieren (de hennen en hanen die de eieren produceren waar vleeskuikens uit geboren worden) worden in Nederland standaard een aantal ingrepen uitgevoerd: het behandelen van de snavels bij de hennen en de hanen, het knippen van de kleine teen bij de hanen en bij sommige rassen het branden van de sporen bij de hanen. Ingrenen worden niet zomaar uitgevoerd: zonder ingrepen kunnen de hanen de hennen flink verwonden tijdens het paren. Ingrenen bij de hennen worden uitgevoerd om beschadigingen bij andere hennen en hanen door verenpikken te voorkomen.

In sommige andere Europese landen zijn deze ingrepen minder 'standaard' dan in Nederland. Zo worden niet in alle landen de hennen aan de snavels behandeld en worden ook niet overall ingrepen bij de hanen uitgevoerd. Als ingrepen in andere landen minder 'standaard' zijn dan in Nederland, lijken pluimveehouders daar in staat te zijn om door middel van management de beschadigingen bij hun dieren te voorkomen. Wellicht zijn er dan ook mogelijkheden om in de Nederlandse situatie ingrepen weg te laten. Om die reden is besloten om in 2011 een bezoek te brengen aan bedrijven in landen waar ingrepen bij de hennen en/of hanen niet worden uitgevoerd. Een vertegenwoordiging van de sector is samen met een onderzoeker van WUR-LR op excursie geweest bij vleeskuikenouderdieren opfok- en legbedrijven in Polen en het Verenigd Koninkrijk.

Situatie in het buitenland

In Polen zijn vier bedrijven bezocht die Ross-vleeskuikenouderdieren in de opfok- en productieperiode houden. In het Verenigd Koninkrijk

(VK) zijn een opfok- en vermeerderingsbedrijf bezocht met Cobb-ouderdieren. Zowel in Polen als in het VK worden de snavels van de hennen al sinds lange tijd (midden jaren tachtig) niet behandeld. In het VK worden de snavels van de meeste hanen wel behandeld. Daarnaast worden in het VK de sporen en kleine teen bij de hanen behandeld bij zowel Ross- als Cobb-hanen. Daarentegen worden in Polen de snavels van 95 procent van de hanen niet behandeld, terwijl de kleine teen wel wordt behandeld. De sporen worden alleen bij de Cobb-hanen gebrand en niet bij de Ross-hanen. Wat betreft verenpikken zijn er op de bedrijven in beide landen geen bijzonderheden of problemen gezien. Maar dit is natuurlijk wel afhankelijk van het tijdstip van het bezoeken van met name opfokkoppels. Het is normaal dat tijdens het voeren de opfokdieren druk zijn met voer opnemen; daarna wordt veel (stereotiep) pikgedrag gezien, wat later op de dag weer afneemt. In Polen zijn echter ook relatief jonge dieren enige tijd na het voeren bezocht. Daarbij werd niet opvallend veel verenpikken gezien. De bevedering van de dieren was in Polen en het VK in het algemeen redelijk tot goed. Wel viel op dat in Polen de achterkoppes van de hennen, in vergelijking met Nederlandse dieren, wat kaler waren. Dit heeft te maken met het niet behandelen van de snavels van de hanen in Polen. Verwondingen werden echter niet frequenter aangetroffen dan in Nederland. Aan de hand van cijfers en kennis van een fokorganisatie blijkt dat de productie en uitkomsten in beide landen op een vergelijkbaar niveau liggen met die in Nederland, Duitsland en België. Opvallend is dat de uitval, ondanks het achterwege laten van een snavelbehandeling, lager is in Polen en het VK dan in Nederland. Het management in beide landen verschilde wel van dat in Nederland, alhoewel deze verschillen

ook niet heel erg groot waren. Grootste verschil was misschien wel dat in de productieperiode de dierbezetting in het VK en Polen 10 procent lager is dan wat in Nederland gangbaar is. Verder werden in het VK tijdens de opfok de ouderdieren in kleinere groepen gehouden (3.000 dieren), was de lichtsterkte wat lager en de strooiseldikte flink hoger in beide landen.

De conclusie na deze excursies was dat het houden van vleeskuikenmoederdieren zonder snavelbehandeling in beide landen geen problemen geeft met betrekking tot het welzijn. Onbehandelde snavels bij de hanen (Polen) geeft wat kale achterkoppes bij de hennen, maar geen grote problemen met verwondingen. Al met al lijkt het goed mogelijk om in ieder geval de hennen zonder snavelbehandeling te houden zonder grote aanpassingen in het management.

Nederlandse pluimveehouder geïnspireerd

Een Nederlandse vleeskuikenouderdierenhouder raakte zodanig geïnspireerd door de excursies in het buitenland dat dit hem over de streep haalde om onbehandelde hennen op zijn bedrijf op te zetten. Eind 2011 is de helft van de opfokstallen op zijn bedrijf gevuld met hennen die niet aan de snavel behandeld waren, en de andere helft met hennen die wel aan de snavel behandeld waren. WUR-LR voert in opdracht van het ministerie van EL&I en het Productschap Pluimvee en Eieren in het kader van het Plan van Aanpak Ingrenen bij pluimvee onderzoek uit aan deze koppels. Doel van het onderzoek is om in beeld te brengen of en hoe het niet behandelen van de hennen het gedrag, de veer- en huidbeschadigingen en de technische resultaten beïnvloedt. De opfokperiode van deze hennen is inmiddels afgesloten en momenteel worden de waarnemingen in de productieperiode uitgevoerd. Een eerste analyse van de opfokperiode laat zien dat het weglaten van ingrepen bij deze koppels zeker niet heeft geleid

WERKBEZOEK AAN POLEN

Een overzicht van een stal in Polen met ouderdieren in de productieperiode. De snavels van de hennen zijn niet behandeld.

Foto: WUR Livestock Research

tot negatieve effecten op uitval, beschadigingen, gedrag en uniformiteit. Er lijkt zelfs eerder een tendens te zijn tot minder uitval en betere uniformiteit bij de niet-behandelde koppels. Ook is het verpak van de onbehandelde koppels aan het eind van de opfokperiode zeker niet in slechtere conditie. Begin 2013 zijn de resultaten van de productieperiode ook beschikbaar. De pluimveehouder houdt inmiddels het volgende opfokkoppel hennen ook zonder snavelbehandeling. Wanneer blijkt dat de snavelbehandeling bij de hennen kan worden weggelaten zonder dat dit leidt tot welzijnsproblemen (beschadigingen door verenpikken), dan kan bij de vleeskuikenouderdieren zeker een stap voorwaarts worden gezet voor een groot aantal dieren. De zoektocht kan zich dan verder toespitsen op methoden om ingrepen bij de hanen te voorkomen.

Twan Engelen, pluimveehouder met vleeskuikenmoederdieren

Pluimveehouders Twan en Jeroen Engelen in Someren (NBr.) besloten na een werkbezoek aan Polen te stoppen met de snavelbehandeling van hun moederdieren. Twan Engelen: "Het is niet bewezen dat kippen zonder snavelbehandeling meer pikken en daarom zijn wij gestopt met het preventief behandelen van de snavels. Je moet nu wel opletten dat de kippen elkaar niet verwonden. Daarvoor moet je het hele management onder de loep nemen, stress voorkomen, spelen met licht, water en voer en zorgen voor een goede darmgezondheid. Verder was ons bedrijfssysteem al ingericht op onbehandelde dieren: wij voeren onze kippen al 21 jaar op de grond in de opfokperiode. Het scharrelgedrag van onze dieren wordt dus beloond met voer. Natuurlijk loop je met onbehandelde dieren meer risico, maar bij ons zagen we in de opfokperiode al een positief resultaat: het niet behandelen van de snavels scheelt 7 eurocent per dier en verder hadden we minder uitval."

Contact

dr. ir. Ingrid de Jong
T 0320-238192
E ingrid.dejong@wur.nl

ing. Rick van Emous
T 0320-293559
E rick.vanemous@wur.nl

Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het Beleids-ondersteunend Onderzoek, project BO-12.02-002-042.06 en mede gesubsidieerd door het Productschap Pluimvee en Eieren.